

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาเรื่อง “ จริยธรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์” นี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ [Qualitative Research] โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้าน จริยธรรมและสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรมของ ภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ ดิสนีย์ ทั้ง 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องสโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด เรื่องเงือกน้อยผจญภัย และเรื่องเดอะ ไลอ้อน คิงส์

แหล่งข้อมูล

ประกอบด้วยข้อมูล 2 ประเภท

1. วิดีโอเทปภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ ดิสนีย์ ได้แก่ เรื่องสโนว์ไวท์และคนแคระทั้งเจ็ด [Snow White and Seven Dwarfs] เรื่องเงือกน้อยผจญภัย [The Little Mermaid] และเรื่องเดอะ ไลอ้อน คิงส์ [The Lion King] พากษ์เสียงภาษาไทย ถูกต้องตามลิขสิทธิ์ของบริษัทวอลท์ดิสนีย์
2. เอกสารต่างๆ ได้แก่
  - หนังสือภาพการ์ตูนสีเล่าเรื่องราวของภาพยนตร์วอลท์ ดิสนีย์
  - บทความจากนิตสารบันเทิง เช่น ซีเนแมค สตาร์พิค
  - หนังสือวิชาการเกี่ยวกับ ทฤษฎีการสื่อสาร ภาพยนตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพ จริยธรรม และพัฒนาการเกี่ยวกับเด็ก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยชมวิดีโอเทปภาพยนตร์พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์ถึงเนื้อหาและวิธีการนำเสนอ เนื้อหาด้านจริยธรรมและสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรม
2. ใช้เอกสารที่เก็บรวบรวมจากห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กระจายสารและสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักพิมพ์มติชน มาประกอบการคิดและวิเคราะห์

การวิเคราะห์เนื้อหา

ในงานวิจัยนี้ หมายถึง การใช้แนวความคิดเรื่อง การสื่อความหมายทางจริยธรรมใน ภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับเด็ก มาวิเคราะห์ถึงสารที่แฝงมาหรือสิ่งที่ต้องการเสนอในภาพยนตร์ เรื่องเหล่านี้ ไม่ใช้การวิจัยที่แยกออกเป็นจำนวนค่าความถี่ที่วัดได้ และไม่ใช้แบบแผนทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาถึงการนำเสนอเนื้อหาด้านจริยธรรมนั้น โดยวิเคราะห์ว่ามีฉากใดบ้างใน ภาพยนตร์แต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้องถึงจริยธรรมด้านต่างๆ ทั้ง 7 ประการ และที่สื่อถึงสิ่งที่ตรงข้าม กับจริยธรรมทั้ง 7 ประการนั้น

2. การศึกษาถึงการสื่อความหมายด้านจริยธรรมและสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรมนั้น โดย วิเคราะห์องค์ประกอบของภาพยนตร์ ได้แก่ ตัวละครเอกฝ่ายดี ตัวละครร้าย ตัวละครประกอบ ภาพและมุกกล้อ้ง เสียง และแสงสี

การนำเสนอข้อมูล

ในการวิจัยนี้ได้ใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ [Analysis Description] ทั้งหมด โดยเป็น การพรรณนาเชิงอธิบายถึงฉากและองค์ประกอบต่างๆ ของภาพยนตร์ที่นำเสนอความหมายของ จริยธรรมทั้ง 7 ประการ ได้แก่ความรักพวกพ้อง ความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความเมตตา ความกล้าหาญ และความเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ตามลำดับ

นอกจากนั้น ยังได้นำเสนอถึงเนื้อหาและการนำเสนอสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรมทั้ง 7 ได้แก่ ความเห็นแก่ตัว ความดื้อรั้น การเนรคุณ ความบกพร่องในความรับผิดชอบ การประทุษร้าย ต่อผู้อื่น ความขี้ขลาด และการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ตามลำดับ

การวิเคราะห์เนื้อหาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสรุปลงไปได้อย่างแน่ชัดว่า ผู้รับสารจะ รับรู้และตีความสารได้ตรงกับเนื้อหาสารที่ส่งไปเสมอ ดังนั้นจึงได้ทำการศึกษาถึงการรับรู้ และตีความเนื้อหาจากภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ ดิสนีย์ของเด็กด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้รับสารอย่างเจาะจง [Purposive Selective] เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และชั้นมัธยมต้นปีที่ 1-3 จากโรงเรียน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนแม่พระฟาติมา พระมหาไถ่ศึกษา และลาซาล ซึ่งเป็นโรงเรียนคริสต์เอกชนทั้งหมด ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยต้องการศึกษาการรับรู้ด้านจริยธรรมของเด็กที่ได้รับการอบรมจากสถานศึกษา ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการรับรู้และเข้าใจในสารจากตะวันตกได้ง่าย โดยมีความเชื่อว่าคุณครูในโรงเรียนคริสต์มีการสอนจริยธรรมที่แตกต่างและสอดคล้องกับความเป็นตะวันตกมากกว่าโรงเรียนทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างผู้รับสาร

กลุ่มตัวอย่างผู้รับสาร คือ เด็กนักเรียนชั้นประถมปลายและมัธยมต้น จากโรงเรียนแม่พระฟาติมา พระมหาไถ่ศึกษา และลาซาล จำนวนทั้งหมด 48 คน แบ่งเป็นโรงเรียนละ 16 คน เป็นประถมปลาย 8 คน : ชาย 4 หญิง 4 เป็นมัธยมต้น 8 คน : ชาย 4 หญิง 4

โรงเรียนแม่พระฟาติมา	เก็บข้อมูลเรื่อง	สโนว์ไวท์กับคนแคระทั้งเจ็ด
โรงเรียนพระมหาไถ่ศึกษา	"	เงือกน้อยผจญภัย
โรงเรียนลาซาล	"	เดอะ ไลอ้อน คิงส์

คุณครูผู้สอนวิชาจริยศึกษาของทั้ง 3 โรงเรียน ซึ่งทำการสอนและสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักเรียนชั้นประถมที่ 5 - 6 และมัธยมที่ 1 - 3

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากเด็กนักเรียน ใช้วิธีการ

1. ฉายวิดีโอเทปของภาพยนตร์ให้เด็กชมเป็นกลุ่ม ที่โรงเรียน
2. ถามคำถามโดยการสัมภาษณ์แต่ละบุคคล

จากคุณครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

แนวคำถามสำหรับเด็กนักเรียน มีเนื้อความ ดังต่อไปนี้

- ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังประชากร
- ทศนคติที่มีต่อภาพยนตร์การ์ตูนวอลท์ ดิสนีย์
- ความคิดเห็นต่อโครงเรื่องและข้อคิดของภาพยนตร์เรื่องนี้
- จริยธรรมทั้ง 7 ประการนี้ คิดว่าหมายความว่าอย่างไร มีปรากฏในภาพยนตร์เรื่องนี้หรือไม่ และถ้ามีเห็นจากฉากใด
- สิ่งตรงข้ามกับจริยธรรมทั้ง 7 ประการนี้ คืออะไร มีปรากฏในเรื่องนี้หรือไม่ และถ้ามีเห็นได้จากฉากใด
- ในแต่ละฉากที่สำคัญของแต่ละเรื่องนั้น นำเสนอความหมายจริยธรรมด้านใดบ้างอย่างไร
- คิดว่าจริยธรรมด้านใดที่สำคัญที่สุด และสิ่งตรงข้ามด้านใดที่ไม่ดีที่สุด
- จริยธรรมอื่นใดที่เห็นจากในเรื่อง และที่สังคมควรมีมากกว่านี้

แนวคำถามสำหรับสัมภาษณ์คุณครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา ได้แก่

- ระยะเวลาการสอนในแต่ละสัปดาห์
- แนวทางการสอนวิชานี้
- ปัญหาที่พบในการสอน
- ความสนใจของเด็กที่มีต่อวิชานี้
- ปัจจัยบางประการในการส่งเสริมและเป็นอุปสรรคในการรับรู้เรื่องจริยธรรมของเด็ก
- ความแตกต่างในการสอนและการเรียนวิชาจริยศึกษาของโรงเรียนนี้กับโรงเรียนทั่วไป
- อิทธิพลของสื่อมวลชนในการนำเสนอเนื้อหาทางจริยธรรมต่อเด็ก

การนำเสนอข้อมูล

ผลที่ได้จากผู้รับสารนี้ ได้นำเสนอต่อจากการวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละหัวข้อของจริยธรรมและสิ่งที่ตรงข้ามกับจริยธรรม โดยเป็นข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างชั้นประถมปลาย และของกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมต้น ตามลำดับ

คำสัมภาษณ์ของคุณครูผู้สอนวิชาจริยศึกษานั้น ได้นำมาใช้เพื่อช่วยในการวิเคราะห์ผลการรับรู้ของเด็กนักเรียน ร่วมกับแนวคิดเรื่อง พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก